

Conferentsraad Hans Simonsen til Erholm.

Med nogle Optegnelser om denne Gaards Ejere efter 1664.

Af Gustav Ludvig Wad.

I hvorvel jeg vel næppe vil kunne undgaa Beskyldningen for at begynde ab ovo ved at fortælle om Erholms Ejere i Frederik den 3dies Tid, naar Talen egentlig er om Conferentsraad Simonsen, der døde 1768, er jeg dog dristig nok til at udsætte mig for en slig Bebrejdelse, trøstende mig med Bevidstheden om, at disse mine efterfølgende smaa Meddelelser ville yde et ikke ganske værdiløst Supplement til det om Gaardens Historie hidtil bekjendte.

Hovedgaarden Erholm ligger i Rørup Sogn, Vends Herred, og som det vil være mange, der have rejst med Jernbanen imellem Odense og Middelfart, bekjendt, i en henrivende skov- og bakkefuld Egn. Tidligere laa Gaarden saa skjult, at man næppe kunde se den, før man var lige ved den; nu derimod, efterat den gamle énetages Hovedbygning, der var væsentlig forbedret af Conferentsraad Simonsen, 1854 er afløst af en ny, der knejser paa en høj Bakke kort fra sin Forgjængers Plads, sés dens røde Mure og takkede Gavle vide omkring.

Om dens ældre Historie vil jeg henvise til »Danske Herregaarde« og først begynde med Aar 1664, da Gaarden ejedes af Oberstlieutenant *Paul Ulrich Pestel*¹⁾, der to Aar tidligere havde ægtet en rig Enke *Bodil Madsdatter Ravn*, hvis afdøde Mand, Professor *Rasmus Envoltsen Brochmand*, da næppe havde ligget et halvt Aar i Graven²⁾; formodentlig er da en Del af hendes mangø Penge medgaaet til Kjøbet af Gaarden. Men denne Anbringelse af Pengene var ikke heldig; Tiderne vare slette, og Oberstlieutenanten var vel heller ikke skikket til at være Landmand, hvorfor Gaarden ogsaa en Tid var bortforpagtet til en Person ved Navn Terchel Pedersen, om hvem det i Amtsregnskabet for 1672 hedder

¹⁾ I en Bevilling af 13. Maj 1785 for Erholms daværende Besidder til Mortification af en Del gamle Forskrivelser nævnes en under 14. April 1664 af P. U. Pestel til Erholm udstedt Obligation for Specier 2300 Rd. Fyenske og smaal. Registre XXIV, 756.

²⁾ Vielsesbrev af 18. Oct. 1662, Sjæll. Tegnelser XXXVI, 411. Se forøvrigt min Bog om Rectorerne paa Herlufsholm S. 139—40 og Personalhist. Tidsskrift II, 310, Stamtavlen over Slægten Brochmand: Pestel har herefter boet i Roeskilde, men vel i det højeste fra 1662 til 1664.

at han »derpaa holder: hans Moder, en Avlskarl, en Tærsker, en Pige«¹⁾. Desuden beboedes Erholm af Pestel og »hans Kjæreste«, som i Datidens Sprog betød Hustru. Det følgende Aar nævnes Forpagteren ikke, men kun Herskabet samt en Pige og en Dreng. Det var ikke mange Folk paa en Herregaard, selv om en Del Arbejde udførtes af Bønderne; men Pestels Kaar forværrede sig i den Grad, at det 1682 rent ud siges om ham: haver ingen Folk! Næste Aar opføres Pestel med Hustru, to Sønner og en Pige; Besætningen var 2 Heste og 1 Ko²⁾. Det maa have været et yderst sørgeligt Liv, der førtes paa Erholm for 200 Aar siden, og foruden sin Fattigdom havde Pestel Bryderier med Professor Brochmands Arvinger, der søgte en Commission nedsat til at dømme dem imellem angaaende nogle Obligationer og et bortsolgt Gravsted, hvilket Ønske imidlertid blev afslaaet af Cancelliet³⁾. Pestel døde vistnok 1685; i Kop- og Qvægskatsregnskabet til 1. Januar 1686 nævnes nemlig Fru Pestel som Enke med to Børn; af andre levende Væsener var der paa Erholm kun en Hest og en Ko at skatte af. I Antegnelserne til dette Regnskab gives følgende Skildring af hendes Tilstand: Denne Fru Obr. Lieutn. lever saa godt som i Armod, saa hun ikke formaar at holde et Tjenestebud; hendes salig Mand maatte for Gjæld Skyld afhænde Erholm, forbeholdt sin Hustru nogle ringe Husværelser der paa Gaarden. Medens de levede tilsammen, vare de considererede i den 10ende Krigsstyrers Classe, og siden den Tid har deres Midler daglig formindskedes. Denne Udtalelse om Enkens ynkværdige Forhold bestyrkes ved følgende Ansøgning fra hende:

»Stormegtigste Monarcha, allernaadigste Arfue Herre og Koning. Allerunderdanigst er jeg fattige aldrene og højbedagede Enche tiltungen min store Nød at andrage, nemblig at jeg udj allernaadigste paabudne seeniste *Familia* sampt og Kop- og Quegeschatt og ellers stedße af des Oppebergere anseeis, settis og søgis,

¹⁾ Assens og Hindsgavls Amters Regnskaber (i Rentekammerarchivet), fra hvilke de følgende Oplysninger om Pestels økonomiske Forhold ere hentede.

²⁾ Pestels Sønner ere vistnok de to Fændriker Jeremias Anthoni P. og Peter P., der i Aaret 1703 havde en »ærerørig« Sag med Grev Wilhelm Friderich Wedell. Fyenske og smaal. Tegn. 4. Decb. 1703; Supplikprotocol 1703, 3. Qvartal, S. 96.

³⁾ Cancelliprotocol Nr. X, 101, 24. Aug. 1684. — 1669 havde Pestel Planer om Mageskifte med Kronen, fyenske og smaal. Tegnelser 21. Maj 1669 og senere 1671, ssteds. XIV, 550.

som kunde min sl. Mand, afgangne *Poul Vldrich Pestell*, endnu lefue, og dennd liden *matriculs*skyldige ringe Gaard Eyerholmb franck og frelseligen eye, og des ringe Tilliggelße örche og dörcke, da dog jeg og mine fattige Børn vdi samme for Gieldtz Besuering lidet og fast indtet ere berettigede, og jche ere goede fore dend at lade besaae og dyrcke, mens i den sl. Mands Tied nogle Aar før hans Død formedelst woris W-formoenhed Schyld hafuer ligget vnder Fæfod, jaa den ringe bortlejede Grefning iche *Matricul-Schatten* kundet stoppe; huor vdoffuer *Creditorernes* Rente er opgroed, Gaardens Bygning *totald* forfalden og som øde, Grunden vden stoer Besettelße aff Fæ og Bæster v-tienlig, som i nogle Aar iche igien kand komme wnder Gædning og goed Dyrchelße. Og som min gandsche Næring og Opholdttz Brug bestaar vdi dend blotte Hußwerelßes Nydelße og thuende Køers og *Besteres* Hafuelße, alt saa beder ieg for *Guds* Schyld *Eders Kongl. Mayt.* wille allernaadigst slige mine fattige og elendige Vilkaare ansee, at ieg vdi saadane Vdgiffter maatte som Bondestanden eragtes, som Gud schall kiende, jeg iche imod dend ringste Eders Mayts Schattebonde engang at vdstaae vederhefftig er, mens formedelst min høje Alder og Fattigdom er gandsche middell og hielpes løs. Gud alle Encher og Faderløses Forsuar vill det rigeligen belønne.

Ærholm d. 2. Julj Anno 1687.

Eders Kongl. allerunderdanigste arff og jndfødde Vndersaatte
Bodell sl. Pouell *Vldrich Pestells*.«

Kongen eftergav hende Restancen af Kop- og Qvægskat indtil Aar 1686, men for de følgende Aar maatte hun rette sig efter Forordningen¹⁾. Samme Aar døde hun imidlertid eller fraflyttede Erholm; thi i Kopskatsregnskabet for 1688 findes hun ikke længer paa Gaarden, der foruden en Ladefoged, en Røgter og en Pige kun beboedes af en gammel Mand, som »for Guds Skyld« nød Husværelse dér.

Den Mand, der havde kjøbt Erholm, var forhenværende Amtsskriver *Erich Nielsen*, Borger og tilsidst Raadmand i Assens. Han boede ikke selv paa Erholm, som han fortæller i en Ansøgning af 1691 om Tilladelse til at bygge en Vejrmølle ved Gaarden, der var ufri: den har tidligere været fri, men har nu kun 2 eller 3 Bønder, saa han maa selv holde Folk dér for at faa Arbejdet be-

¹⁾ Rentekammerresolution af 6. August 1687, hvorved den originale Ansøgning findes.

sørget; Kornet er det ikke muligt at faa malet uden at kjøre fire Mil, da Vandet, der driver Vandmøllerne, fryser om Vinteren og om Sommeren rent svinder bort. Alligevel vilde Cancelliet ikke tilstaa ham Bevillingen¹⁾.

Ret mange Aar blev Erich Nielsen ikke ved Erholm, idet han ved Kjøbecontract af 19. Januar 1699 overdrog Gaard og Gods til Seigneur *Lyder Spleth* for 2580 Rd. Da der ikke i Assens kunde faas det til Contracten nødvendige Stempelpapir, søgte Erich Nielsen Rentekammeret om at faa den stemplet, og denne Omstændighed skyldes Oplysningen om Kjøbesummen²⁾.

Lyder Spleth, en Søn af Seigneur Jeremias Spleth i Verninge, var den Gang Forvalter paa Taasinge, og da han endnu 1703 kaldes Forpagter paa Valdemars Slot og Nakkebølle, har han altsaa, i det mindste nogle Aar, drevet disse Gaarde foruden Erholm³⁾. Han giftede sig, uvist naar, med *Karen Borchensfeldt*, Enke efter en Kjøb- og Handelsmand i Fredericia ved Navn *Clemmen Clemmensen*; efter Familieoptegnelser skal hun have været en Datter af en Ritmester *Johan Borchensfeldt* paa Fynskov, som faldt i Krigen i Frederik IV's Tid. Men denne Tradition er aabenbart urigtig; han nævnes 1673 som Fuldmægtig for Fru Anna Sophie von Linstow til Astrup, salig Claus Lützows, i en Sag mellem hende og Mester Lauritz Bording⁴⁾, og 1675 optræder han som Sagfører i afg. Niels Søfrensens Bo af Aarhus⁵⁾. Nogle Aar senere fik han, der nu kaldes Regimentsquartermester under Generalmajor Rantzaus Regiment, under 30. Maj 1676 kongelig Bevilling til at maatte vies i Huset til Jomfru *Anne Lützow*, sikkert en Datter af den ovennævnte Dame⁶⁾. Efter de Oplysninger, som nedenfor

¹⁾ Cancelliprotocol XX, 432, 30. Septb. 1691.

²⁾ Rentekammerets Resolutionsprotocol XLVI, 89 fg. — Skjødet, dateret Assens 22. Juli 1699, i Erholms Archiv, angiver Gaarden til 23 Td. 5 Sk. 2 Fjk. 2 Alb. Hartkorn.

³⁾ Et Testamente af Abigael Nielsdatter, dateret Haunstrup 2. Marts 1703, er medunderskrevet af L. Spleth; i hans Segl findes et Vaaben med en Fortuna og 3 Roser paa Hjelmen samt Bogstaverne L. I. S. Fyenske og smaal. Indlæg 1703.

⁴⁾ Geh. Arch. Samlingen Processer XIII, 19 a, b, c, d. Hun omtaler i et Andragende, dat. Kbhvn. 17. Juli 1665, at hun har en liden Fjerdingsgaard i Kalø Lehn, Karresø Sogn, kaldet Astrup; Sjæll. Indlæg 1665 B; hun nævnes steds 1668 C og i jydsk Tegnelse XV, 553 under 8. Aug. 1669.

⁵⁾ Jydske Registre XVI, 174.

⁶⁾ Sjæll. Registre XXX, 175.

skulle meddeles om Karen Borchensfeldts Alder, maa hun være født omtrent Aar 1650 og er altsaa Datter af et tidligere Ægteskab¹⁾. Men muligt er det, at denne Johan Borchensfeldt var hendes Broder og ikke hendes Fader; thi i Blochs haandskrevne Samlinger til den fyenske Præstehistorie (paa Universitetsbibliotheket) siges hendes Fader Johan B. at have været først Sorenskriver i Norge og siden Raadmand i Middelfart. Der omtales nemlig en Søster til hende, *Christence Borchensfeldt*, født 26. October 1648, død 1724, som havde været gift med den 1709 afdøde Præst i Husby Mag. *Broder Riisbrich*, der var bleven saa skammelig behandlet af Grev Wilhelm Friderich Wedell til Wedellsborg; hun boede senere som Enke hos sin Søster paa Erholm, da hun stod ene i Verden; en eneste haabefuld Søn havde hun haft; men en Gang, da han blev syg, gav hun ham nogle gamle Piller, hun havde kjøbt af en Qvaksalver, »han kom til at bryde sig og døde strax efter«²⁾. Efter Traditionen var Karen Borchensfeldt ved sine Forældres Død saa fattig, at hun som Barn gik om og tiggede Mælk i en Bøtte, som hun senere, da hun kom i Velstand, opbevarede til Minde om sin Modgangs Tid.

Da hendes Ægteskab med Lyder Spleth var barnløst, og da hun af sit tidligere Ægteskab havde Datteren *Christiane Sophie Clemmensdatter*, født omtrent 1673³⁾, søgte hun ved Testamente at sikre hende en Del af sin Velstand og indgav til den Ende i Forening med sin Mand under 22. April 1707 Ansøgning til Kongen om at faa efterfølgende Testamente confirmeret, hvilket ogsaa skete den 19. Maj derefter⁴⁾.

»*Vdi dend hellig Treenhedtz Nafn hauer jeg vnder schrefne Lyder Spleth till Erholm og min kiære Hustru Karen Johannidatter Borchensfeldt vdj Dødeligheds Betragtning, af kiærlygt Hierte*

¹⁾ I en i Erholms Archiv beroende haandskreven Ligprædiken over Krigscommissair Andreas Simonsen, der ægtede Karen Borchensfeldt 1720, siges, at hun da var 70 Aar.

²⁾ Ny kirkehist. Saml. VI, 330. Kalls Manuscriptsaml. Nr. 130 fol. Assens og Hindsgavls Amters Regnskaber. En anden Søster til hende var Marie Kirstine Johansdatter Borchensfeldt, der som Enke efter den den 20. Decb. 1720 afdøde Borgmester i Nyborg Peder Sørensen oprettede et Testamente af 26. Mai 1727, hvis Original findes i fyenske og smaal. Indlæg 1728.

³⁾ Hun døde ifølge Familieoptegnelserne den 29. Marts 1751 i sit 78de Aar. Disse Optegnelser ville i det følgende være Kilden, hvor ingen anden er nævnt.

⁴⁾ Baade Ansøgningen og Testamentet i fyenske og smaal. Indlæg 1707.

og Omhue for hin anden, ved sund Fornuft, grundig efftertengt, huorledis efter begge voris Død schulle forholdis der ved at forekomme ald Striid og Veenighed, som kunde schee af begge voris Aruinger, huilchen Gud behager først ved Døden at bortkalde, dend efterleuende da iche af dend afdødis Aruinger schulde schee Fortræd formedelst de ringe Middel og Formue, ui begge ved Gudz Forsiun med Møye her j Verden hauer samlet. Og som det har behaget dend almegtigste gode Gud es iche med nogen Lifis Aruing udj dette voris Egteschab at velsigne, og jeg Lyder Splet ei heller ved nogen Egteschab forhen hauer Lifis Aruing, mens min Hustrue, Karen Johanni Datter Borchenfel, har Gud ved forige Egteschab begauet med een enigste Datter, Christiane Sofie Clemmen Dotter, som er gift med voris kiere og goede Suiger Søn Hans Marcussen, boende j Frederissia, saa, paa det dend efterlevende, huilchen af os som først ved Døden afgaar, kand uden nogen Forsegling, *Registering* og Wurdering, Schifft og Deeling, nyde, beholde og besidde alle voris efterlatte Middeler og Formue, det være sig Jordegodz eller andre Bygninger, Løsøre og alt andet, med huad Nafn næfnis og optenches kand, — da schal dend efterleuende af os begge vere forpligtet at suare og betale ald voris retmessige og beviislig bortschyldig Giæld og holde dend afdødis Aruinger derforre j alle Maader kravisløs, og dernest schall det være dend efterleuende tilladt, saalenge dend sidder vgiift og iche forandrer sig ved andet Egteschab, at nyde, bruge og besidde begge voris Middeler, som for er meldt, vschifft og vdeelt jmellem nogen af voris Arvinger. Schulle dend efterleuende bliue sindt at begiue sig i nyt Egteschab, da beholder dend jligemaade, som forbemeldt, begge voris efterlatte Middeler, dog med de Vilkaar, at, om det behager Gud først ved Døden at bortkalde mig Lyder Splet, da schal min kiære Hustru Karen Johanni Datter være forpligtet strax jmod loulig og fornøyelig Afkald at betale til mine Aruinger 500 Rigsdaler; mens schulle min kiære Hustru Karen Johanni Datter førend jeg Lyder Spleth ved Døden afgaa — da schal jeg være forpligtet ligeledes strax at betale till min kiære Stifdatter Christiane Sofie Clemmens Datter og hendis Mand Hanss Marcussen eller deris Arvinger 1000 Rigsdaler, huorned samtlige voris Arvinger, paa hvilchen af Sidderne Dødzfaldet scheer, schall være med fornøyet uden nogen videre *Prætensioner* enten udj Sterboen eller til dend jgiend lefuende och dendz Aruinger, i huad Nafn optenchis kunde, om Gud jmidlertid voris nu haffuende Midler fra

Vlyche nadeligen bevarer. Og paa det denne voris sidste Villie og *Testamente* grundet paa voris allernaadigste Konges Lou og viidere ved allerunderdaanigste Ansøgning forhaabende kongl. allernaadigste *Confirmation* des fuldkommeligere schall bliue holdet og efterkommet, saa hauer vi iche alleene dette voris *Testamente* med voris egne Hænder vnderschrevet og forseglet, mens end og, paa det at saadant kunde schee uden nogens Paaanche, saa har fornefte voris kiære Datter og Suigersøn som rette og sande Aruinger dette voris *Testamente* med deris egne Hænders Vnderschiuelse og hos trøgte Zignetter jndgaaet og fuldkommelig bekræfftet, og derforuden venlig ombedet toe voris gode Venner, nemlig hæderlig og wellærde Mand Her Pouel Andersen Skytte, Soune Præst till Bierrebye Mennighed paa Taasinge, og høyagtbar og welfornemme Mand Nielss Hanssen Krougstrup, Fuldmegtig offuer det Fribaruni Bratrolle, dette till Witterlighed med os at underschiue.

Frederisia d. 13. *Aprilij* Anno 1707.

Lyder Spleth. Karen Johanss Datter Borchenfeltt.

Hans Marchurssen. Christian Sophie Clemmenss Datter.

Efter Begiering til Witterlighed Til Witterlighed efter
undertegnet aff Begær:

Povel Andersøn Schytte.

H. Krogstrup.

Lyder Spleth døde i Begyndelsen af Aar 1713¹⁾, og Karen Borchenfeltt sad for anden Gang som Enke i nogle Aar. Efter Sagnet styrede hun sin Ejendom med Dygtighed, men Elskvær-

¹⁾ Dette sés af følgende Rescript i Fyenske og smaal. Tegnelser XIII, 356, til Hr. Joach. Pritzbuur: Fr. IV. V. s. G. t. Vi tilskikke dig herhos en til Os fra *Margrethe Sophie Eliasdatter* fra Erholm udi vort Land Fyen indkommen allerunderdanigst Suppliqva, hvorudi hun andrager, at hende for nogle Aar siden af hendes Mormoders Mand, afg. *Christen Lauritzen Krarup*, skal være givet og skjødet en Bondegaard med hvis dertil hører, som i bemeldte Fyen er beliggende, og tillige allerunderdanigst anholder, at, som hendes Farbroder *Lyder Spleth*, som med denne Gaard paa hendes Vegne skal have haft Opsyn og Afgiften deraf oppebaaret, nu ved Døden er afgangen, Vi da allern. ville bevilge hende at være sin egen Værge og selv hendes Midler at forestaa under hendes Stiffaders *Hans Jacobsens*, som Curator, hans Tilsyn efter Loven, og er derfor Vores allern. Villie og Befaling, at Du om dets Beskaffenhed saa vel som om fornævnte *Margrethe Sophie Eliædatters* Alder din allerunderdanigste Erklæring tillige med Supplicationen in originali til Voris danske Cancelli med forderligste indgiver. Dermed etc. Hafniæ 13. Maj 1713.

dighed tillægges hende ikke, ligesom hun beskyldes for at have været saa hengiven til Kortspil, at hun derved mistede en Skov. Hendes Portrait er kommet til Efterverden i to Malerier, af hvilke det ene viser hende som en ung, ret smuk Qvinde med et mærkværdig characteristisk Ansigt, der især beherskes af en ualmindelig udtrykstuld Mund og en romersk Næse. Paa det andet Billede fremstilles hun som meget gammel; Skjønheden har længst forladt hende, men de ovenomtalte Ansigtsdele ere derved komne til endnu mere at dominere; noget elskværdigt Sindelag aabenbarer Portraitet unægteligt ikke. Godsets Størrelse paa denne Tid kan bestemmes efter en i Gehejmearchivet opbevaret Jordebogsextract, undertegnet af hende den 15. Januar 1718; Erholm havde 23 Td. 5 Skp. 2 Fjk. 2 Alb. Hartkorn (deraf 5 Td. 3 Skp. 1 Fjk. 1 Alb. Skovskyld); Godset, som baade af Lyder Spleth og hans Enke var bleven forøget, var beregnet til 136 Td. 2 Skp. 3 Fjk. og Møllenskylden til 4 Td. 4 Skp. Hartkorn.

Endnu en Gang fik Karen Borchfeldt Lyst til Ægtestanden, og i en Alder af 70 Aar giftede hun sig i Aaret 1720 for tredie og sidste Gang med den 40aarige Krigscommissair *Andreas Simonsen*; ikke sex Aar varede hendes Ægteskab med denne ungdommelige Husbond, hvem hun ved sin Død den 18. Januar 1726 i Haderslev efterlod som sørgende Mage og med sin Stifdatters Samtykke — som Ejer af Erholm, der efter Danske Atlas¹⁾ skal være bleven complet Hovedgaard i Aaret 1720; 1724 nævnes den som Hovedgaard i et kongeligt Rescript²⁾.

Andreas Simonsen var en Søn af *Simon Bertelsen* paa Frigaarden *Sparlund* i Øsby Sogn, Haderslev Amt i Sønder-Jylland, og *Kirsten Boldich*; de hørte til disse frie Adelsbønder, som den nævnte Landsdel endnu kan opvise adskillige af, og synes at have været agtede og ansete Folk i deres Egn; de opnaaede begge en høj Alder, og da Kong Frederik den 4de sidste Gang var i Haderslev, lod han det gamle Par kalde til sig, ved hvilken Lejlighed de spiste ved Kongens Bord, siddende hver paa sin Side af ham. Kirsten Simons døde den 15. October 1727 og faa Dage efter, den 19., fulgte hendes halvfemsindstyveaarige Ægtefælle hende.

¹⁾ VI, 683.

²⁾ Fyenske og smaal. Tegnelser XIV, 518; 24. Nov. 1724.

I Anledning af deres Begravelse udkom et Digt (3 Foliosider)
med Titel¹⁾:

Das
Becrönte Christen-Alter,
Hat,
An einem hochbetagten
Christlichen Ehe-Paar,
Dem weyland
Ehrenvesten, Vorachtbahren und Wohlfürnehmen
Herrn Simon Bertelsen,
Frey-Mann auf Sparlund,
Und
Dessen geliebter Ehe-Frauen,
Der weyland
Viel-Ehr-und Tugend-reichen Frauen
Frauen Kirstin Simons,
Gebahrner *Baldichinn,*
Welche,
Nach Christlich-geführter 62 jährigen Ehe,
gleich nach einander,
Er im 90sten; Sie im 78sten Jahr Ihres Alters,
eines seeligen Todes verblichen,
und darauf
Am 28sten Tage *Octobris*, im Jahr 1727,
mit Christl. *Ceremonien* und Hochansehnlicher Begleitung,
in der Kirchen zu *Oesby*,
Zur Erde hestattet wurden,
betrachten:
Und Denen Wohl-seeligen zum rühmlichen Andencken,
Denen Hochbetrubten Hochansehnlichen Nachgelassenen
zum Trost,
und zu Bezeugung seiner *Observance*,
in kurtzen Zeilen entwerffen wollen,
CONRAD MICHAEL OVERBECK,
der Königl. Schule in *Hadersleben* Rector.
FLENSBURG, Gedruckt bey Christoph Vogel.

¹⁾ Et Exemplar tilhører Stamhuset Erholm, et andet Meddeleeren. Det findes næppe paa de offentlige Bibliotheker.

Deres Hvilested i Øsby Kirke prydes af et Epitaphium, opsat af Conferentsraad Simonsen.

Disse værdige Ægtefolk havde fire Sønner og en Datter; den ældste Søn *Ewald* døde 1695 som kongelig Taffeldækker og Hof-fourer, den næste, *Bertel*, blev Skovrider i Haderslev Vesteramt; den yngste hed *Hans Simonsen*, hvem jeg skal komme tilbage til, og den næstyngste var *Andreas Simonsen*. Han var født den 8. November 1680 paa Sparlund og blev allerede 1691 sendt til Kjøbenhavn, hvor han paa sin ældste Broders Anbefaling blev antagen i Kongens Sølvkammer. Han blev naadigt behandlet af Christian den 5te og efter hans Død af Frederik den 4de, hvem han ledsagede paa inden- og udenlandske Rejser, saaledes 1704 til Norge — paa hvilken Tour det kongelige »Cammerzeug« var ham betroet — og 1708 til Italien. Kongen tilbød ham endog Pladsen som Kammertjener, hvilken han dog frabad sig paa Grund af sit skrøbelige Helbred. Han foretrak et roligere Embede og blev da den 24. Marts 1716 udnævnt til Hus- og Ridefoged i Haderslev Amt, siden fik han Titel af Land- og Krigscommissair. Hans Indkomster af sit Embede vare saa rigelige, at da Kongen en Gang sagde til ham: Simonsen, vil Du være mere? Du skal blive, hvad Du vil være! svarede han: Deres Majestæt, maa jeg blive det, jeg er.

Efter sin Hustrus Død 1726 levede han endnu nogle Aar, indtil han den 28. Februar 1733 i Haderslev bukkede under for sin svagelige Constitution¹⁾. Han og hans Hustru ere begravede i denne Byes Mariekirke.

Den 13. Marts derefter blev han begravet, i hvilken Anledning den samme Rector Overbeck, der havde hædret hans Forældres Minde, lod trykke et tydsk Digt over ham²⁾. Et andet Æresvers over Krigscommissairen bar følgende Titel:

Das
Bey der Unruhe dieser Welt
in GOTT
geruhige und stille Leben
wahrer Christen,
Sollte

¹⁾ Hans Levnetomstændigheder efter den ovennævnte Ligtale af Præsten Wurffel. Jvfr. Rhode, Haderslev Amt Side 533.

²⁾ Begge Digtene ere trykte i Flensburg, hvert paa et Ark i Folio. Exemplarer findes paa Erholm og i Meddelerens Eje.

Bey Christlicher und Hoch-ansehnlich Volk-reichen,

Beerdigung

Des

In seinem Erlöser seelig entschlaffenen

Weyland

Hoch-Edel-gebohrnen Herrn,

HERRN

Andreas Simonsen,

Dero Königl. Majest. zu Dännemarck, Norwegen, etc. etc. Wohlbetrauten Land- und Kriegs-

Commissarii,

Wie auch

Wohl-meritirten Hauß- und Reit-Voigten in dem

Ämte *Hadersleben,*

Der

Hinterlassenen Hochbetrübten und schmerzlich

Leyd-tragenden *Familie* zum Trost,

und

zur Bezeugung seiner *Observanz*

vorstellen

Christian Erdmann Schindler.

FLENSBURG,

Gedruckt bey Christoph Vogeln.

Simonsens Portrait, et stort oliemalet Brystbillede, hænger paa Erholm.

Da Simonsen ingen Børn efterlod, tilfaldt Erholm ved derom truffen testamentarisk Disposition hans yngste Broder *Hans Simonsen*. Om sin Fødsel har denne selv skrevet paa en løs Seddel: *Anno 1688 d. 7 Novembr* Paa en Onsdag, efftermiddagen Klochen 2 sled er Jeg Hans Simmensøn fød. Som Dreng gjorde han Tjeneste paa sin Faders Gaard, om hvilken Tid han selv længe som et Minde gjemte den Svøbe, han brugte til Hestene for Ploven. Han kom ligesom to af sine ældre Brødre til Kjøbenhavn og tog Tjeneste hos en Cancelliraad, og blev siden Laquai hos Frederik den 4des Hustru til venstre Haand, Anna Sophie Reventlow, og endelig Kongens Kammertjener, i hvilken Stilling han af Kongen ofte brugtes som Courér til Tydskland, Frankrig og andre Steder. I den svenske Krig var han bestandig om Kongen, hvem han ogsaa ledsagede paa dennes Ridt efter det ulykkelige Slag ved Gadebusch; da de paa

denne Tour intet Brød kunde opdrive i et Bondehus, gav Simonsen Kongen et Stykke, han havde skjult i sit Pistolhylster, hvorover Kongen i sin Taknemmelighed udbød: Du og dine skal ikke fattes Brød, saa længe Vi lever. I Slesvig lod Kongen ham blive tilbage for at udspejde Fjenden, forklædt som en Kjøbmand fra Hamburg. Det lykkedes ogsaa i nogen Tid, indtil han blev fangen af Steenbocks Soldater og holdtes nogle Uger i Lænker, inden han lykkelig slap fri og vendte tilbage til Kongen. Skjønt det efter Simonsens Udsagn var vanskeligt at være ved Frederik den 4des Hof, holdt han sig dog i Kongens Naade og blev den 13. December 1726 for sin tro Tjeneste belønnet med Embedet som Amtmand over Assens og Hindsgavls Amter¹⁾; tillige blev han Overinspecteur over det fyenske Rytterdistrict med fri Bolig paa Odense Slot samt Jagt og Fiskeri i Districtet; hans Løn var 500 Rd. som Amtmand og 300 Rd. af Kongens Particulairkasse, 50 Læs Brænde, 36 Læs Hø og Græs til sex Køer. Den 28. Februar 1727 fik han Justitsraads Titel, blev 28. November 1744 virkelig Etatsraad og endelig den 1. Maj 1767 Conferentsraad²⁾.

Det var i de Tider ikke usædvanligt, at Kongens Kammer-tjenere gjorde Carriere som Embedsmænd saaledes som Simonsen; en anden af Frederik den 4des Tjenere, Erik Torm, endte som Politimester i Kjøbenhavn. Mange andre Beviser modtog Simonsen paa Kongernes Yndest for ham; Frederik den 4de forærede ham flere Malerier og et Guldetui med sit Portrait; Frederik den 5te gav ham en Gulddaase med sit Portrait, og da denne Konge en Gang ved et Besøg paa Erholm besaa de der ophængte Portraiter af kongelige Personer, sagde han: da Vores mangler, saa vil Vi sende det, og sendte siden Simonsen sit Portrait, malet af Pilo 1758, ved hvilket Simonsen anbragte følgende Vers:

Det Kongen lovede, det holt Hand og ey glemte
 Derfor Seer man her Kong FRIDERICH den Femte
 Hand gav mig Sit *Portrait*, ieg giir Ham mig igien
 Gud glæde Ham som Hand nu glædte

Simonsen.

Baade dette Portrait og de andre Gjenstande bevares endnu paa Erholm.

Da Frederik den 5te var paa Erholm, spadserede han alene

¹⁾ Møller, alfabetsk Register over Rangspersoner, Geh. Arch.

²⁾ Fyenske og smaal. Tegnelser XV, 7, do. Registre for Aar 1744 og 1767.

med Simonsen i Haven og sagde til ham: De har mange Uvenner, men de skal, næst Gud intet udrette imod Dem, og da Gehejmeraad v. d. Osten og General Schench ved Bordet indbyrdes talte ilde om Simonsen paa Fransk, fik de en alvorlig Irettesættelse derfor. Ved samme Lejlighed lod Simonsen, der var en stor Elsker af Musik, udføre en Del Musik for Kongen ved nogle Tjenere, som vare særlig musikalske. Paa en Bakke tæt ved Gaarden, hvor den saakaldte Trøstesløs-Kirke indtil for faa Aar siden laa, havde han ladet opføre en Skole med rødt Tag og nogle Bønderhuse af malet Lærred, og i Haven saa man flere Træjorte. Den omtalte Kirke var bleven til paa den Tid, da Simonsen endnu ikke var Kirkeejer, men ofte havde ytret Lyst dertil, baade for Indtægtens Skyld og for ret at kunne pryde sin Kirke. Nogle af hans Venner lode derfor i Odense tilhugge et Lysthus i Skikkelse af en Kirke og fik det hemmeligt anbragt paa Trøstebjergbakken Pintsenat. Om Morgenen tidlig aabner Herremanden som sædvanlig Havestuedøren og faar da Øje paa Kirken; han tror, at han endnu ikke er rigtig vaagen, gnider Øjnene, men Synet er uforandret. Gartneren bliver tilkaldt, men han er lige saa forbauset, indtil endelig Vennerne, der i Skjul havde været Vidne til det Hele, komme frem og fortælle Sammenhængen med det Ønske, at han en Gang maa faa en virkelig Kirke.

Conferentsraad Simonsen forøgede Erholms Gods meget betydeligt, ikke uden mange Bryderier; med en Bonde ved Navn Peder Jørgensen i Aarup og hans Søn Jørgen Pedersen kom han paa denne Maade i en vidtløftig Proces, og Egnens Bønder kunne endnu fortælle om denne Strid. Det hedder sig i Sagnet, at meget Gods med Uretfærdighed blev lagt under Erholm, hvilket ogsaa var Tilfældet med to Gaarde i Aarup. Men Ejeren af den ene af disse dristede sig, stolende paa sin Rigdom, til at anlægge Sag imod Simonsen og pukkede i Retten paa, at han kunde belægge den Fjerdingvej, der var imellem hans Gaard og Erholm, med blanke Sølvdalere. Det mente Simonsen ogsaa at kunne gøre, men da paastod Bonden, at han kunde stille sine Dalere paa Højkant, og dog skulde ikke den mindste Plet paa Vejen blive ubedækket. Siden lod Bonden nogle Dalere smelte sammen i Form af en Hestesko, fæstede denne løst under Hoven paa sin Hest og red saa op paa Erholm og raabte til Conferentsraaden, om han vilde have Bud med til Odense, thi did agtede Bonden sig for at møde i Retten. Da han nu red ud af Porten, lod han Hesten gøre nogle

Spring, saa at den tabte Skoen og red saa ad Odense til. Skoen blev bragt til Simonsen, som beholdt den, da han syntes, den var for kostbar til en Bonde, og paa dennes Forespørgsel, om man ikke havde fundet en Hestesko, som han havde tabt, lod Conferentsraaden svare nej. Da Bonden imidlertid var sikker i sin Sag, lod han Simonsen stævne for ulovlig Omgang med Hittegods, og da Sagen truede med at gaa Herremanden imod, maatte denne bide i det sure Æble og forhandle med Bonden om at lade Sagen falde. Derfor skulde Bonden have Lov til at vælge den bedste Gaard paa Godset; han valgte da Pejrup, der var saa stor, at, da den efter hans Død blev delt imellem hans to Sønner, var hver Halvpart stor nok til, at der kunde holdes femten Heste paa den.

Den væsentligste Forøgelse af Simonsens Jordegods skete, da han af Besidderen af Grevskabet Wedellsborg ved Skjøde af 11. October 1759 tilkjøbte sig Hovedgaarden Søndergaarde, der grændser op til Erholm, for en Sum af 40,100 Rd.

Da Simonsen var ugift, sørgede han i Tide for, at hans Ejendomme efter hans Død kunde tilfalde en taknemlig Arvetager. Allerede i Aaret 1744 traf han Bestemmelse herom og erhvervede derpaa følgende kongelige Confirmation, der giver interessante Oplysninger om hans Indtægter af sit Gods¹⁾.

»Vi Christian den Sjette etc. gjøre alle vitterligt, at, eftersom Os elskelig Hans Simonsen, Vores Justitsraad og Amtmand over Assens og Hindsgavls Amter saaog Oberinspecteur over Vores fyenske Ryttergodses District, hos Os allerunderdanigst haver ansøgt og begjært Vores allernaadigste Confirmation paa efterskrevne af hannem til Os elskelig Wilhelm August von der Osten, Ridder, Vores Gehejmeraad samt Directeur saavel for Vore Finantser som ved Øresunds Toldsted, og hans Arvinger oprettet Forskrivelse, lydende Ord efter andet saaledes: Stormægtigste Monark, allernaadigste Konge og Herre! I Henseende jeg ikke agter min enlige Stand at forandre, er det jeg, Hans Simonsen, Kongelig Majestæts Justitsraad og Amtmand over Assens og Hindsgavls Amter samt Oberinspecteur over det fyenske Ryttergodses District, med god beraad Hu og Eftertanke testamenterer den mig tilhørende Ejendom Hovedgaard Erholm udi Fyen, Hindsgavls Amt, Vends Herred, i Rørup Sogn beliggende, ny Matricul Ager og Eng 18

¹⁾ Fyenske og smaal. Indlæg 1744; Registrerne s. A.

Tdr. 2 Skp. 1 Fr. 1 Alb., Skovskyld 5 Td. 3 Skp. 1 Fr. 1 Alb., i alt 23 Tdr. 5 Skp. 2 Fr. 2 Alb. Hartkorn, med tilhørende Bøndergods, som er 300 Tønder Hartkorn, til Hans Excellence Hr. Gehejmerraad og Directeur saavel for de Kongelige Finantser som for de Kongelige Intrader ved Øresund, Hr. Wilhelm August von der Osten, og hans Arvinger samme Gaard Erholm med tilliggende Bøndergods, Hovedgaarden med Besætning, Meubler og Løsøre med videre, i hvad Navn det have kan, efter min Død at eje og beholde paa efterfølgende Conditioner: 1) At efter min Død den resterende Gjæld, som ej maa overgaa Ottetusinde Rdlr., vorder betalt af Hs. Excell. Hr. Gehejmerraad v. d. Osten eller hans Arvinger, hvem af dem Gaarden tager i Possession. 2) Aarlig siden deraf at betale til min Broders Børn sexhundrede Rdlr. eller deres Arvinger, dog saa, at om nogen af dem uden Livsarvinger døde, da skal der 200 Rdlr. for enhver igjen tilfalde højstbemeldte Hr. Gehejmerraad v. Osten eller Gaardens Ejere. 3) Skulde Gaarden Erholm med underliggende Bøndergods blive solgt til nogen anden, da skal den kjøbende være forbunden samme Afgift at betale aarlig til min Broders Børn paa samme Maade som den overgives til Gehejmerraaden. Forpagteren betaler aarlig af Erholms Hollænderi og Avling ni hundrede Rdlr., og af Bøndergodset svares Landgilde, der med det, som in natura af Smør, Korn og andet leveres, bedrager sig i Penge sex hundrede Rigsdaler, saa dets aarlige Revenu er tilsammen femten hundrede Rdlr., som følger Godset. Da nu Hs. Excell. Hr. Gehejmerraad v. d. Osten disse Conditioner med underskriver, er min allerunderdanigste Ansøgning, Deres Kongl. Maj. allernaadigst dette Testamente saaledes, som foreskrevet staar, vilde confirmere og bekræfte, saavel til allernaadigste Forsikring for Hs. Excell. Hr. Gehejmerraad v. d. Osten og Arvinger som for min Broders Børn og deres Livsarvinger, hvorved al unyttige Dispute i sin Tid kunde forekommes paa alle Sider. I allerdybeste Underdanighed lever jeg altid Deres Kongl. Majestæts min allernaadigste Konges og Herres allerunderdanigste, tro pligt-skyldigste Underdan og Tjener. H. Simonsen. (L. S.) København d. 4. Novbr. 1744. Efterat Hr. Justitsraad Simonsen ovenstaaende Memorials Indhold denne Datum udi vores Overværrelse tydelig haver oplæst og derhos declareret, at samme er hans sidste Villie, som han i Steden for et formelig Testament vil have anset og i alle Puncter efter hans Død holdet og efterlevet, ligesom han derpaa om Hs. Kongelig Majestæts allernaadigste Confirmation i

denne samme Memorial allerunderdanigst anholder, have vi undertegnede efter Anmodning som Vidner derom saadant hermed til Vitterlighed underskrevet og forseglet. Datum ut supra. I Adtzleu. (L. S.). I. Bachmann (L. S.). Og fornævnte Gehejmerraad Wilhelm August von der Osten i Anledning af foranførte Justitsraad og Amtmand Hans Simonsens til hannem og Arvinger forfattede Testamente og Forskrivning haver givet forbemeldte Justitsraad Simonsen efterfølgende Declaration, der Ord til andet er lydende som følger: Højædle og velbyrdige Hr. Justitsraad og Amtmand! Saa ganske uformodentlig, som det var mig, at højtærede Hr. Justitsraad idag for mig har declareret, med hvad særdeles Fornøjelse han i Henseende til vores gamle Bekjendtskab havde besluttet, at hans Gaard Erholm med dertil liggende Gods og hans øvrige Effecter skal, efter hans dødelige Afgang være mig og mine Arvinger til evindelig Arv og Ejendom skænket med de Conditioner, som Hr. Justitsraad, uden derom at oprette noget andet Instrument, haver behaget at anføre udi den af hannem under Dags Dato til Hs. Kgl. Majestæt allerunderdanigst forfattede Supplik om allernaadigst Confirmation derpaa for begge Sider at erholde, saa aldeles uforskyldt og derfor med en desto større uforglemmelig Taknemmelighed har jeg saadan min Hr. Justitsraads fast ubeskrivelige Godhed antaget, ligesom jeg og da, som meldt, ikke andet herom end ovennævnte hans Supplik og denne min Missive oprettes, herved med ærbødigste Erkjendtlighed forsikrer, at forberørte i samme Supplik specificerede Conditioner ikke alene paa min Side af mig og mine Arvinger ubrødelig skal blive holdet og efterkommet, men endog, at omrørte Gave, naar den (som jeg dog af et oprigtig Hjerte ønsker, maa sent forefalde engang) kommer udi min eller Arvingers Possession, skal, efter al den Præcaution jeg derfor tage, blive en ævindelig paa bedste Maade conserveret Erindring af denne Hr. Justitsraads af mig ikke uden Undseelse antagne Velgjerning, hvilken vel med ligesaa stor Føje kunde gives Navn af Simonsens Gave, som jeg med største Obligation stedse lever, højædle og velbyrdige, højtærede Hr. Justitsraads tjensforbundneste og skyldigste Tjener W. A. von der Osten. Kjøbenhavn den 4. November 1744.

Da ville vi baade den af Justitsraad og Amtmand Simonsen forfattede og her indførte Forskrivelse og Testamente saavel som den af Gehejmerraad Wilhelm August von der Osten angaaende samme Forskrivelse gjorde Declaration udi alle deres Ord, Clau-

suler og Puncter, saasom de her indførte findes, allernaadigst have confirmeret og stadfæstet, saa og hermed confirmere og stadfæste, dog sjette og tiende Penge samt al anden Os tilkommende Arvefalds Rettighed i alle Maader uforkrænket. Forbydendes alle og enhver herimod, eftersom forskrevet staar, at hindre eller udi nogen Maade Forfang at gjøre, under Vor Hyldest og Naade. Givet paa Vort Slot Frederiksborg den 13. Novb. Anno 1744.

Under Vor Kongelige Haand og Signet.

Christian R.

(L. S.)

J. L. v. Holstein.

Men allerede tre Aar efter blev dette Testamente tilintetgjort ved Gehejmeconseillets Resolution af 23. Marts 1747, og v. d. Osten udstedte under 11. Marts 1747 et formeligt Afkald paa sine Præ-
tentioner¹⁾; »efter Forening imellem Etatsraad Simonsen og mig«, skriver han; men hvad Grunden har været til dette Forholds Oprindelse og Opløsning, derom tie Efterretningerne.

Simonsen maatte nu se paa anden Maade at disponere over sine Midler og indgav derfor tre Fjerdingaar derefter følgende Ansøgning i Cancelliet:²⁾

„*Stormægtigste Monarch!*

allernaadigste *Konge og Herre!*

Udj allerdybeste Underdanighed anholder ieg herved, at *Eders Kongelige Mayt.* allernaadigst ville behage at bevilge og meddeele mig saadan en fuldkommen og frie *Facultatem testandi*, at maatte ved *Codicill* eller hvad anden Slags Forskrivelses Maade det kunde være, *disponere* over mine ringe efterladende Midler, med eller imod Loven, ligesom ieg selv lystet og finder for got, uden at være bunden til, hvad udj de *Kongl.* Forordninger ellers derom anordnes, og at saadan min sidste Villie af mine Arfvinger og andre Vedkommende skal og bør holdes og efterkommes ligesaa urygeligt, som det af *Deres Kongelige Mayt.* derefter allernaadigst var *confirmeret*; for saadan høy *Kongl. Naade* ieg til min Død

¹⁾ Anf. St.

²⁾ Fyenske og smaal. Indlæg 1748.

forbliver *Deres Kongelige Majestets* min allernaadigste *Konges og Herres* allerunderdanigste troe pligtskyldigste Underdan og Tiener.

H. *Simonsen*.

Odense d. 20 Januari 1748.*

Den 2. Februar s. A. fik han den begjærede Bevilling til at gjøre Testamente¹⁾. Men først ved Testamente af 26. November 1761 traf han Bestemmelse om sine Ejendommers Skjæbne. Hovedindholdet heraf var, at, da det var hans alvorlige Villie at conservere de af ham med stor Bekostning og mange Aars Flid og Meje samlede Ejendomme, skulde der af disse efter hans Død oprettes et Stamhus under Navn af *Erholm og Søndergaardes Stamhus*. Til Arving af dette indsatte han *Lorentz Christian Ernst Bertelsen de Cederfeld*, der som directe Descendent af Karen Borchenfeldt vilde have været arveberettiget til Erholm, hvis ikke hans Oldemoder Christiane Sophie Clemmensdatter (Karen B.'s Datter) i sin Tid havde givet Afkald paa Godset til Fordel for Conferentsraadens Broder, Andreas Simonsen. Dog skulde han først nyde Arven paa de udtrykkelige Betingelser: at han ægtede en af Testators Brodersøns, *Christopher Simonsens*, Døtre, »hvoraf dog den ældste bør være den nærmeste«; at han for hende af egne Midler indsatte 1000 Rd. i Landmilitair-Etatens Pensionskasse, og at han antog Navnet *Cederfeld de Simonsen*; »skulde af dette Giftermaal med en af ermeldte min Brodersøns Døtre avles Sønner, skal den og deres mandlige Descendenter tilfalde Stamgodset efter første Fødsels Rettighed« hedder det dernæst²⁾. Hvis den unge Cederfeld enten ikke kunde eller ikke vilde opfylde Betingelserne, tilfaldt Stamhuset Christopher Simonsens Søn *Hans Bartholin Simonsen* (senere Generalmajor) og hans mandlige Descendents, »dog skal hand og de være forbunden til at *alliere* sig med en af Hr. *Etatz Raad de Cederfelds* Descendenter udj needstiigende Linie, hvis saadant paa den Tiid kand lade sig gjøre«. Substituerede vare Testators andre Brodersønners eventuelle Descendenter derefter Conferentsraad Cederfelds Afkom og endelig Kongen. Forskjellige af Slægten bleve betænkte med Legater, nogle af hans Domestiquer fik hver 200 Rdlr. én Gang for alle, og endelig indsatte han to Executores testamenti, som skulde forvalte Godserne, indtil de vare befriede for den paa dem hvilende Gjæld.³⁾

¹⁾ Fyenske og smaal. Reg. ²⁾ Se vedføjede mindre Stamtavle. ³⁾ Om den ovenfor S. 109—10 omtalte Proces med Bønderne i Aarup sml. Rugaard: Danske Bønder S. 74 ff.

Bertel Andersen i Øsby.

Christen Bertelsen i Øsby,
nævnes som Sandemand i en Dom af 19. Novb. 1649
(jydske Indlæg 1650).

Bertel Christensen i Øsby,
g. m. *Christine Bertels*.

Simon Bertelsen paa Sparlund,
f. 11. Novb. 1637, † 19. Oct. 1727, g. 1665 m. *Kirsten Boldich*,
f. 14. Juni 1650, † 15. Oct. 1727, Datter af Ennewold (Ewald)
Boldich, Herredsfoged i Haderslev Herred.

1. <i>Sara Simonsen</i> , † 1746, g. m. <i>Matthias Holst</i> , Sognepræst for Hvidsted, † 1752.	2. <i>Ewald Simonsen</i> , Hoffourer, † 10. Decb. 1695.	3. <i>Bertel Simonsen</i> , Skovrider i Hviding og Nørre Rangstrup Herreder, † Decb. 1731, g. m. <i>Dorthea Autzen</i> .	5. <i>Hans Simonsen</i> , Conferentsraad, Amtmand, Opretter af Stamhuset Erholm og Søndergaard, f. 7. Novb. 1688, † 11. April 1768.	4. <i>Andreas Simonsen</i> , til Erholm, Krigscommissair, f. 8. Novb. 1680, † 28. Febr. 1733.
--	--	--	---	---

Josias Autzen,
Generalauditeur og Regimentsquartermester ved det fynske Rytterregiment i Odense, † 10. Sept. 1778, g. m. *Abel Cathrine v. Westen*, † 18. Decb. 1784 (først g. m. Regimentsquarterm. Oldenburg).

Simon Simonsen,
Gerichtsverwalter over Gram Gaard og Gods, f. 17. Febr. 1723, † 14. Decb. 1795.

Christopher Simonsen,
Degn og Organist i Møgeltønder, † 27. Jan. 1793, 66 Aar gl.,
1. g. m. *Cathrine Helene Paabye*, † Maj 1762, Datter af Raadmand Mads Christensen P. i Kolding, † 1774, 74 Aar gl., og Anne Kirstine Ammitzbølle, † 17. Maj 1797, 86 Aar gl.
2. g. 1770 m. *Kirstine Ibsdatter*. (Af dette Ægteskab 7 Børn, som ikke nævnes her.)

Anne Kirstine Simonsen,
f. 1720, † 28. Oct. 1782, g. 28. Juli 1744 m. *Andreas Slange*, Sognepræst for Arrild.

1.
Hans Schack Simonsen,
†

2.
Hans Ulrik Simonsen,
† i sit 5te Aar.

4.
Hans Bartholin Simonsen,
f. 7. Maj 1760, † 1849, Generalmajor.

5.
Ulrica Augusta Simonsen,
† $\frac{3}{4}$ Aar gl.

6.
Louise Simonsen,
† næsten 2 Aar gl.

3.
Anne Sophie Simonsen,

g. m.

Johan Borchenfeldt.

g. 1720 m. *Karen Borchenfeldt*, † 18. Januar 1726. forhen 1. g. m. *Clemmen Clemmensen*, 2. g. m. *Lyder Spleth* til Erholm.

Christiane Sophie Clemmensedatter (af 1ste Ægteskab), † 29. Marts 1751 i sit 78de Aar, g. m. *Hans Marcussen*, Kjøbmand i Fredericia, S. af Raadmand Hans M. i Kolding og Ane Hansdatter.

Mette Marcussen, f. 25. Nov. 1705, † 17 (18) Jan. 1780, g. 8. Nov. 1726 m. *Matthias Brand*, Justitsraad, Husfoged i Haderslevhus Amt og Ridefoged i Tyrstrup og Haderslev Herreder, f. 7. Juli 1691, † 30. April 1761, S. af Ulrich B. og Marie Elisabeth Bertel Gisenbergs, f. 1662, † 86 Aar gl.

Cathrine Marie Brand, g. m. Conferentsraad *Bartholomæus Bertelsen de Cederfeld*.

g. m. *Lorentz Christian Ernst Cederfeld de Simonsen* til Stamhuset Erholm og Søndergaard.

Den til Arving indsatte *Cederfeld* ønskede kun at opfylde sine Betingelser for at tiltræde Stamhuset; men da Gjælden, som ved Simonsens Død 1768 beløb sig til 52,058 Rd., af Administratorerne kun afbetaltes med 1000 Rd. om Aaret, havde det lange Udsigter med Hensyn til Tiltrædelsen af Arven; Cederfeld erhvervede derfor en kongelig Bevilling af 27. April 1775, hvorved det tillodes ham at overtage Stamhuset, dog paa de i Bevillingen nærmere fastsatte Betingelser for Gjældens Afbetaling¹⁾.

Conferentsraad Simonsen var af en redelig Character og skildres som vel tilfreds; han var meget tavs, og ingen andre end Etatsraad Cederfeld og de to Executorer kjendte Indholdet af hans Testamente. Faa Aar efter, at han havde oprettet dette, døde han meget hastig paa Odense Slot den 11. April 1768 i sit firsindstyvende Aar. Det fortælles, at, da han sidste Gang kjørte fra Erholm til Odense, rakte han Hovedet ud af Karethvinduet og sagde »her kommer jeg ikke mere«. Han blev efter sit Ønske jordet i Rørup Kirke, paa hvis Forskjønnelse han havde anvendt meget; i Haven paa Erholm rejste den taknemmelige Cederfeld en Mindesten for sin Velgjører.

Hans Udseende lærer man at kjende af forskjellige Portraiter paa Erholm; to forestille ham som ung — dog er det tvivlsomt, om det ene af dem virkelig er ham; paa et stort Portrait er han afmalet som midaldrende Mand, og endelig er han portraiteret som Olding paa et mindre ovalt Maleri. Udtrykket i hans Ansigt, der paa det sidstnævnte Billede er stærkt furet, er behageligt og afspejler en ærlig Character. Endvidere haves et Brystbillede af Simonsen og endelig findes han afmalet en miniature paa to Guldbraceletter, af hvilke den ene bærer Indskriften:

Haabed Trøster
Ieg Dig Seer,
Hiertet Frøgter
aldrig Skeer.

Dette lille Vers fører Tanken hen paa Conferentsraad Simonsens Ungdomskjærlighed; skjønt han henlevede sit lange Liv i

¹⁾ Fyenske Registre XXIII, 247. Den Cederfeldske Slægt findes paa hosføjede store Stamtavle; af de fra den nedstammende Spindeliner er som Regel første Generation medtagen. De i Lengnicks lille Stamtavle »Cederfeld-Simonsen« og i F. Kroghs „De danske Majorater« S. 103—4 forekommende Fejl ere selvfølgelig her rettede.

Trouls Bertelsen,

blev den 8. Januar 1676 Herredsfoged i Nørre Rangstrup Herred (Jydske Registre XVI, 262),
g. m. *Appelone*, Enke efter Herredsfoged *Claus Clausen Caspergaard*.

Lorentz Bertelsen,

f. 1684 † 1764, Herredsfoged i Nørre Rangstrup Herred; boede i Roest By, Arrild Sogn, og ligger begravet i Tyrstrup Kirke med sin Hustru. G. 1708 m. *Anna Catharina Monrad*, Datter af Johan M., Præst i Aastrup, og Dorthe Elisabeth Klinge. — Blandt flere Børn, som nævnes i Giessings Jubellærere III, 204 fg. mærkes her 1 Søn.

Bartholomæus Bertelsen,

f. 19. Januar 1715, blev først undervist hjemme, hvor han øvede sig i Faderens Forretninger, kom siden i Haderslev Latinskole og gik paa Amtsforvalterens Contoir, var 1728—30 Skriverdreng hos en Commissionair Esmarck i Kjøbenhavn, studerede i Tydskland med to af sine Brødre (immatriculeret i Jena 8. Maj 1733) og havde paa Grund af Trang fri Kost paa Vaisenhuset i Halle, blev 16. April 1737 Secretair hos Greven af Stolberg-Wernigerode, Januar 1742 stolbergsk Raad, hjemkaldt af den danske Konge, 13. August s. A. Præsident i Aalborg og Amtsforvalter over fire Amter med Titel af virkelig Cancelliraad, »ved Intriger af Conferentsraad Schrødersee« fjernet herfra og 19. December 1746 udnævnt til Amtsforvalter over Nyborg og Tranekjær Amter samt Proviants-, Ammunitions- og Materialforvalter ved Nyborg Fæstning, 28. October 1749 Justitsraad, 11. Januar 1760 Committeret i det vestindiske, guineiske Rente- samt Generaloldkammer, 17. October s. A. Etatsraad, Medlem af flere Commissioner, 12. Februar 1768 3die Deputeret i Generaloldkammer- og Commercecollegiet, 6. October 1770 afskediget, 31. August 1771 Amtmand over Kalundborg, Holbæk, Draxholm og Sæbygaards Amter, 5. Maj 1777 Ridder af Dannebrog med Valgsprog: »side et spes«, † 13. November 1783. Ejede en Tid Frydendal og Løvegaard. Den 25. Maj 1759 blev han efter Ansøgning nobiliteteret med Tilnavnet **de Cederfeld**. Gift 8. September 1745 med *Cathrine Marie Brand*, f. 8. September 1727, † 23. December 1759, Datter af Justitsraad Matthias B. og Mette Marcussen.

Lorentz Christian Ernst Bertelsen de Cederfeld, f. 8. Juli 1752, Student 1768, 28. Novbr. 1774 Hofjunker, 1775 jur. Cand., s. A. Volontair i Gehejmerraad Lurdorphs Contoir i danske Cancelli, erholdt ved kgl. Bevilling af 27. April s. A. Administrationen over Stamhuset Erholm og Søndergaarde, som blev ham udløst af Executorerne den 14. Juli 1777, 21. Aug. 1776 Viceandsdommer i Fyen og Langeland, entlediget 19. Maj 1784, 25. Marts 1782 Kammerjunker, † 9. Juli 1822. Med kgl. Tilladelse af 9. Marts 1798 antog han Navnet **Cederfeld de Simonsen**. G. 4. October 1776 m. *Anne Sophie Simonsen*, f. 2. Sept. 1755, † 31. October 1802.

Matthias Brand Bertelsen de Cederfeld, f. 5. Decbr. 1753, Sædret, Underofficier og Adjutant, † 25. Juli 1770 paa Orlogsskibet Mars for Port Mahon paa Majorca.

Anna Catharine Claudine Bertelsen de Cederfeld, f. 6. Januar 1755, † 18. Decbr. 1822, g. 3. Novbr. 1775 m. *Peter Paulsen* til Skjerrildgaard, Lillerup og Lerbæk, Generalmajor, f. 30. Novb. 1735, † 25. Novbr. 1815.

Johanne Ulriche Christiane Bertelsen de Cederfeld, f. 13. December 1756, † 30. October 1844 som Conventualinde i Støvringgaard Kloster.

Mette Catharine Bertelsen de Cederfeld, f. 7. Juli 1746, † 11. August 1770, g. 25. Aug. 1762 m. Hofjunker *Claus Caspergaard* til Todløse og Søgaard, f. 9. Marts 1738, † 30. Januar 1765. u. B.
g. 10. Aug. 1769 m. Kammerherre *Hans Gustav Lillenskiöld* til Lillendal, † 18. Marts 1796, Commandeureapitain, Rd. af Db. u. B.

Sophie Charlotte Bertelsen de Cederfeld, f. 19. Decbr. 1747, † 25. Juli 1797, g. 15. Maj 1771 m. Justitsraad *Thyge Jesper de Thygeson* til Stamhuset Mattrup, f. 10. Novbr. 1738, † 17. April 1822, Committeret i Rente-kammeret; adlet 17. Juni 1776.

Niels Emanuel de Thygeson, f. 19. April 1772, † 16. Maj 1860, til Stamhuset Mattrup og Bygholm, Stiftamtmand i Christianssand Stift, C. af Db., g. 1805 m. *Louise Pløen*, † 3. Novbr. 1880, 95 Aar gl. Afkom.

Cathrine Marie de Thygeson, f. 22. Juni 1774, † 17 Februar 1803, g. 17. April 1795 m. *Frederik Julius Christian Baron Guldencrone* til Baroniet Vilhelmsborg, f. 12. Marts 1765, † 1824, Gehejmerraad, Stiftamtmand over Aarhus Stift, St. af Db., Dbm. u. B.

Helene de Thygeson, f. 14. Jan. 1777, † 8. Decbr. 1839. 1. g. 7. Maj 1802 m. *Frederik v. Blücher* til Basnaes, f. 14. Juni 1760, † 6. Maj 1806, Kammerherre, Oberstlieutenant og Commandeur for Hestgarden. Afkom. 2. g. 1811 m. *Carl Frederik Becker*, f. 5. Dec. 1784, † 9. Sept. 1858, Generalkrigscommissair, en Tid Ejer af Tirsbæk, senere af Nybogaard (Valdemarskilde). Afkom.

Hans Vilhelm Cederfeld de Simonsen, f. 10. Juli 1777, Student 1794, jur. Cand. 1798, 19. Dec. s. A. Auscultant i Rente-kammeret, 27. Jan. 1802 Kammerjunker, 20. Decbr. 1805 Amtmand over Listers og Mandals Amter, 7. Maj 1810 Stiftamtmand i Christianssand Stift og Amtmand i Nedenæs og Raabøgdelagets Amter, 19. Sept. 1810 Kammerherre, 28. Jan. 1811 R. af D., 26. Novb. 1811 Stiftamtmand over Laaland-Falsters Stift og Amtmand over Mariebo Amt, 12. April 1814 Stiftamtmand over Fyens Stift og Amtmand over Odense Amt, 1. Aug. 1829 Dbmd. † 5. Maj 1836. 1822 Besidder af Stamhuset Erholm og Søndergaarde. G. 13. August 1814 m. *Elsabeth Castenschiöld*, f. 30. Marts 1793, Datter af Generallieutenant Joachim Melchior Holten C. til Borreby og Elisabeth Behagen.

Matthias Bartholomæus Cederfeld de Simonsen, f. 21. Juli 1778, Fændrik, senere Secondlieutn. ved det danske Infanteri-Livregiment, Student 1802, jur. Cand. 1804, Hofjunker, Premierlieutn., 23. Jan. 1809 Stabs-captain, 3. Jan. 1811 Kammerjunker, afskediget ved Reductionen i Januar 1816, † 17. Dec. 1833.

Andreas Christian Cederfeld de Simonsen, f. 24. Januar 1782, 1797 Landcadet, fændrik ved sjæll. Infanterireg., Secondlieutenant ved Marineregimentet. Student 1802, jur. Cand. 1805, Second-Ritmester ved Prinds Frederik Ferdinands Regiment 22. Oct. 1811, Febr. 1814 ansat ved det slesv. Rytterregiment, 12. Juni 1816 Borgmester og Byfoged i Kalundborg samt virkl. Cancelliraad, 26. Juni 1841 afskediget og udn. til Justitsraad, † 25. Januar 1855. 1. g. 21. Jan. 1817 m. *Anne Henriette Gutfeld*, Datter af Provst Frederik Carl G., sep. 29. Juni 1829. 2. g. 11. Nov. 1835 m. *Bertine Charlotte Koefoed*, f. 25. Juli 1805, Datter af Mag. Hans K., Sognepr. for Aversie og Testrup, og Christine Sophie Munk.

Christopher Cederfeld de Simonsen, f. 23. Sept. 1780, 1798 Student, 13. Marts 1801 Fændrik i det slesv. Infanterireg., senere paa Grund af Svagthed sat à la suite, 1811 Regnskabsfører ved Regimentet med Premierlieutenants Character, afskediget ved Reductionen i Januar 1816 med Capitains Character, † 8. Juni 1864.

Johan Carl Ludvig Cederfeld de Simonsen, f. 6. Januar 1782, 1797 Landcadet, fændrik ved sjæll. Infanterireg., Secondlieutenant ved Marineregimentet. Student 1802, jur. Cand. 1805, Second-Ritmester ved Prinds Frederik Ferdinands Regiment 22. Oct. 1811, Febr. 1814 ansat ved det slesv. Rytterregiment, 12. Juni 1816 Borgmester og Byfoged i Kalundborg samt virkl. Cancelliraad, 26. Juni 1841 afskediget og udn. til Justitsraad, † 25. Januar 1855. 1. g. 21. Jan. 1817 m. *Anne Henriette Gutfeld*, Datter af Provst Frederik Carl G., sep. 29. Juni 1829. 2. g. 11. Nov. 1835 m. *Bertine Charlotte Koefoed*, f. 25. Juli 1805, Datter af Mag. Hans K., Sognepr. for Aversie og Testrup, og Christine Sophie Munk.

Marie Helene Sophie Amalie Cederfeld de Simonsen, f. 11. Marts 1784, † 23. Juni 1839, Conventualinde i Odense Jomfrukloster.

Charlotte Claudine Christiane Cederfeld de Simonsen, f. 20. Nov. 1786, † 30. Nov. 1857, g. 4. Oct. 1808 m. *Johan Henrich Jacob Albinus*, Apotheker i Assens, Secretair i det udenrigske Departement, R. af D., † 30. Juli 1813, 34 Aar gl.

Caroline Kirstine Cederfeld de Simonsen, f. 20. Juli 1789, † 8. Juni 1823, g. 28. Oct. 1820 m. *Johan Henrich Jacob Albinus*, Apotheker i Assens, Cancelliraad, f. 24. Maj 1794, † 18. Decbr. 1867. u. B.

Mette Augusta Paulsen, f. 19. Oct. 1776, † 184*.

Christian August Bartholomæus Paulsen, f. 16. Maj 1773, † 21. Sept. 1785.

Johan Peter Friderich Paulsen, f. 28. Juli 1780, † 6. Juni 1843, til Lillerup, Kammerherre Oberst, Hofchef hos Prindsesse Charlotte, g. m. *Elisa Thorvaldsen*. Afkom.

Charlotte Sophie Marie Paulsen, f. 2. Aug. 1782, † 27. Marts 1855.

Friderich Nicolai Vilhelm Paulsen, f. 1. Nov. 1784, † 4. Febr. 1872, Kmhrr. Hofjægerm., Overforster over 1ste Overforsterdistrict, C. af D., Dbm., 1. g. Decbr. 1820 m. Baronesse *Henriette Elisabeth Juel Ryssensteen*, f. 24. Decbr. 1797, † 24. Maj 1832, 2. g. 1. Juli 1834 m. Baronesse *Ottilia Christiane Adolphine Juel-Ryssensteen*, f. 1. Febr. 1803. Afkom.

Jesper Hans Christian Paulsen, f. 2. Decbr. 1787, † 14. Febr. 1788.

Bartholomæus Hans Christian Ernst Paulsen, f. 7. Febr. 1789, † 5. Oct. 1846, Kammerherre, Hofchef hos Hertuginde Lovise Augusta af Augustenborg. R. af D.

Carl Ludvig Paulsen, f. 28. Aug. 1790, † 25. Oct. 1842, Amtsforvalter i Frederiksberg, Justitsraad, g. m. *Nina Cathrine v. Holten*, f. 30. Marts 1804, † 21. Sept. 1851. Afkom.

Abel Maria Catharine Paulsen, f. 24. Marts 1793, † 19. Maj 1870, g. 1818 m. *Maltha Bruun Nygaard* til Stenalt, senere til Kokkedal ved Hørsdal, Etatsraad, døbt 22. Oct. 1789, † 1. April 1877. Afkom.

Sophie Elisabeth Cederfeld de Simonsen, f. 26. Marts 1816, † 20. Maj 1873, Conventualinde i Odense Jomfrukloster.

Hans Christian Joachim Cederfeld de Simonsen, f. 24. Septb. 1817, Student 1835, jur. Cand. 1840, 1841—48 Volontair i Rente-kammeret, Kammerjunker 10. April 1841, Kammerherre 6. Oct. 1851, R. af D. 6. Oct. 1854, 1855 const. Amtmand i Odense Amt og Stiftamtmand i Fyens Stift, Amtmand i Svendborg Amt 18. Decbr. 1856, Dbmd. 21. Decbr. 1859, tog 31. Oct. 1867 sin Afsked; 1873 Landstingsmand. 1836 Besidder af Stamhuset Erholm og Søndergaarde. G. 6. Juni 1857 m. *Marie Charlotte Frederikke Uldall*, f. 7. Jan. 1837, se nedenfor til Højre.

Edle Johanne Sophie Rasmine Cederfeld de Simonsen, f. 18. Maj 1820, † 23. Novb. s. A.

Edle Johanne Sophie Rasmine Cederfeld de Simonsen, f. 10. Novb. 1821, g. 18. Oct. 1853 m. Capitain *Frederik Julius d'Origny*, f. 31. Juli 1816, Toldforvalter i Korsør, R. af D.

Elsabeth Laurine Henriette Charlotte Cederfeld de Simonsen, f. 3. Febr. 1827, † 25. Juli 1857, indskreven i Roeskilde Jomfrukloster.

Carl Christian Sophus Cederfeld de Simonsen, f. 10. Febr. 1839, Student 1858, theol. Cand. 1865, 14. April 1866 Capellan p. p. for N. Næraa og Bederslev, 4. Sept. 1871 Catechet ved Vor Frue Kirke i Kbhvn., 7. Juni 1876 Sognepræst for Nykjøbing, Løddrup og Elso paa Mors, 14. Juni 1878 Provst for Morse Sønder- og Nørre-Herred. G. 25. Juli 1867 m. sin Cousine *Georgine Nanny Sindang*, f. 4. April 1840, Datter af Skolelærer og Kirkesanger Frederik Thornam S. i Herlufmagle, og Georgine Nanny Koefoed.

Hans Vilhelm Cederfeld de Simonsen, f. 28. Oct. 1840, faldt 3. Febr. 1864 ved Bustrup.

Elsabeth Sophie Johanne Sick, f. 30. Decbr. 1809, g. 27. Septb. 1835 m. Dr. med. *Frederik Adolph Uldall*, Etatsraad, Landphysicus i Sjællands Stifts nordre Physicat, R. af D., f. 1. Oct. 1806, † 4. Marts 1873, 2 Sønnen og 2 Døtre.

Frederikke Julie Elisabeth Cederfeld de Simonsen, f. 3. April 1853, Stiftsdame i Valle.

Hans Christian Vilhelm Cederfeld de Simonsen, f. 10. Nov. 1860, † 29. Jan. 1861.

Charlotte Christiane Sophie Cederfeld de Simonsen, f. 12. Decbr. 1862, indskreven i Valle.

Hans Christian Frederik Vilhelm Cederfeld de Simonsen, f. 6. Septb. 1866.

Edle Sophie Hedevig d'Origny, f. 5. Juni 1856.

Anna Oline Sophie Cederfeld de Simonsen, f. 8. Novb. 1872, adopteret ved kgl. Bevilling af 28. Decbr. 1876.

Marie Charlotte Frederikke Uldall, f. 7. Januar 1837, g. 6. Juni 1857 m. Kammerherre *H. C. J. Cederfeld de Simonsen*; se ovenfor til Venstre.

enlig Stand, havde han dog ikke et ufølsomt Hjerte. Da han nemlig var med Kong Frederik den 4de i Norge, blev han forlovet med Jomfru *Ingeborg Susanna Drejer*, en Datter af Cancelli-, Assistent- og Berg-Raad *Peter Drejer*, Assessor i Oberhofretten i Norge og Laugmand over Trondhjems Laugdømme; hendes Moder var *Anna Catharina von Stricht*. Hun var født den 12. Juni 1687 og altsaa et Aar ældre end Simonsen. Et »Ære-Minde og Graf-Mæle« over hende af Mag. Sebastian Withe, Præst til Vor Frue Kirke i Trondhjem¹⁾, indeholder hendes Levnetsomstændigheder, hvoraf det ses, at da hendes Fader døde i Marts 1703, flyttede hendes Moder til Kjøbenhavn, hvorhen Datteren i Aaret 1705 fulgte hende og var »sin Moder der paa Steden romt eet Aars Tiid til ald Fornøjelig Lydighed og Tienniste«; om det Udbytte, hun havde af dette Ophold i Hovedstaden ytrer Ligtalen sig i disse nette Udtryk: »Og som der gafves Leilighed ved Underskedlige Høy-ædle Folckes Børn og Jomfruer, som Hun *Converserte* med at see een og anden Artighed, saa var den *Esprit*, som var hos Hende, meget lykkelig udi den samme at nemme, fatte og efterarte«. Hun beskrives endvidere som et Mønster for Qvinder, kjærlig mod alle og gudhengiven, en Ros, der i Familieoptegnelserne sammenfattes i det Udtryk, at hun var et meget fornuftigt Fruentimmer. Mærkeligt nok nævnes hendes Forhold til Simonsen ikke med et Ord i Ligtalen; maaske stred det mod Tidens Etiquette. Det blev ikke de elskende forundt at knytte en nærmere Forbindelse; thi efter flere Maaneders Svagelighed hensov hun i Trondhjem den 22. Januar 1712. Simonsen giftede sig aldrig, da den Frygt, han havde udtalt i det ovennævnte Vers, desværre blev til Virkelighed. Men som Minde om hans Elskede hænger endnu hendes Portrait paa Erholm, og hvis man tør stole paa det sympathetiske Indtryk, man faar af dette, siger Ligtalen ikke Usandhed i sin Ros. En stor laqueret Æske, som hun sendte Simonsen, bevarer ogsaa hendes Minde; i Laaget ses hendes Portrait, og Æsken gemmer endvidere nogle Broderier; udførte af hende, og en lille Guldbracelet med hendes Portrait og den i sin Simpelhed saa smukke Indskrift:

Gud glæde dig
Ewindelig.

¹⁾ Kjøbenhavn, 1712, 4; det bestaar af Ligtale, Levnetsbeskrivelse og adskillige Vers; i alt 54 Sider.